

การเปิดรับ และการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม ในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี

The Exposure to and the Awareness of Flood Warnings among Citizens in the Flood-prone Risk Areas of Lopburi Province

อุรารัศมี บุรณศิริ¹ สันทัต ทองรินทร์² และ ศิริวรรณ อนันต์โท³

Uraras Buranasiri,¹ Santad Thongrin² and Siriwan Anantho³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² ค.ด. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ Ph.D. (Telecommunication) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี 3) ศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสารและการตระหนักรู้ในการสื่อสารเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นตอนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนเปิดรับข่าวสารเตือนภัยน้ำท่วมจากสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวี มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต วิทยู และหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออื่นๆ ตามลำดับ 2) ประชาชนมีการตระหนักรู้ในการสื่อสารเตือนภัยน้ำท่วมด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์และความรู้สึก และด้านพฤติกรรมในระดับมาก 3) ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา และรายได้ แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อในการสื่อสารเตือนภัยน้ำท่วมแตกต่างกัน 4) ประชาชนที่มีการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีการตระหนักรู้ในการสื่อสารเตือนภัยแตกต่างกัน 5) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยน้ำท่วมกับการตระหนักรู้มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก โดยเฉพาะการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ทั้งสามด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์และความรู้สึก และด้านพฤติกรรม

คำสำคัญ : การเปิดรับข่าวสาร / การตระหนักรู้ของประชาชน / การสื่อสารแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate the exposure to flood warning messages of citizens in the flood-prone areas of Lopburi province, 2) to examine those citizens' awareness of flood warning messages, 3) to investigate the exposure to flood warning messages and the awareness of them among citizens whose personal backgrounds were different, and 4) to examine the relationship between the citizens' exposure to and their awareness of flood warning messages. The study was a survey research. The sample selected through multi-stage random sampling consisted of 400 residents of the areas that had flooded in Lopburi province. The

instrument employed was a questionnaire whose reliability coefficient was 0.97. Data analysis was conducted using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient. The findings were as follows: 1) The citizens exposed themselves to flood warning messages mainly from the media of TV and cable TV, followed by the media of newspaper, person, the Internet, radio and broadcasting tower/ information via public loud-speakers, and the like respectively; 2) the citizens had awareness of flood warning messages in the aspects of knowledge and understanding, emotion and feeling, and behavior at high level; 3) the citizens whose sexes, ages, educational attainments, and incomes were different had a difference in their exposure to flood warning messages from the media; 4) the citizens whose educational attainments, occupations and incomes were different had a difference in their awareness of flood warning messages; 5) the exposure to flood warning messages and the awareness of them among the citizens were positively correlated. The exposure to messages from the newspaper medium in particular had relations with the awareness in all the 3 aspects : knowledge and understanding, emotion and feeling, and behavior.

Keywords : Exposure to Messages / Citizens' Awareness / Flood Warning Messages

บทนำ

ในช่วงวิกฤตน้ำท่วมในเดือนตุลาคม พ.ศ.2553 ได้เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในประเทศ สร้างความเสียหายอย่างมากเกือบทุกจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมซึ่งเปรียบเสมือนอู่ข้าวอู่น้ำของประเทศ โดยเฉพาะนาข้าวเสียหายนับพันนับหมื่นไร่ อีกทั้งความเสียหายทางด้านทรัพย์สินของรัฐและประชาชนที่ไม่สามารถขนย้ายหนีน้ำท่วมได้ทัน ยิ่งไปกว่านั้นความสูญเสียขวัญ กำลังใจ และชีวิตของประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมที่ไม่สามารถประเมินได้จังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประสบภัยน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี แต่ละปีความรุนแรงของสถานการณ์จะมีความใกล้เคียงกัน ประชาชนที่ประสบภัยในพื้นที่จะมีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ในขอบเขตที่เคยประสบมาเป็นประจำ แต่ในปี พ.ศ. 2553 ความรุนแรงและความเสียหายที่เกิดจากภัยน้ำท่วมกลับเพิ่มขึ้นโดยมีมูลค่าความเสียหาย ประมาณ 1,000 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นเกินกว่า 20 เท่า เป็นการเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติ ความเสียหายจากน้ำท่วมที่เกิดขึ้นกับจังหวัดลพบุรี ทั้งที่ได้มีการประกาศแจ้งเตือนจากหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานผ่านสื่อต่างๆ รวมทั้งมีการให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนและเกิดการตระหนักต่อการเตือนภัยอย่างไรก็ตามการที่ทำให้ประชาชนเกิดการตระหนักรู้ได้นั้น การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ อย่างครอบคลุม เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริงและมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจและเกิดเป็น

การตระหนักรู้ในที่สุด จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นผู้ส่งสารจะต้องให้ความสำคัญและมีความจริงจังเพื่อที่จะลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างซ้ำๆ ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสารและการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม จังหวัดลพบุรี” เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการเปิดรับ และการตระหนักรู้ของประชาชน รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคในการเปิดรับข่าวสารของประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในจังหวัดลพบุรี เพื่อดำเนินการแก้ไขข้อขัดข้องต่างๆ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจข่าวสารแจ้งเตือนภัย และการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์น้ำท่วมในปีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งเตือนภัยของในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสารและการตระหนักรู้ในการสื่อสารแจ้งเตือนภัยของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับการตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับและการตระหนักรู้เกี่ยวกับการแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วมของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วม
2. เป็นการวิจัยเชิงสำรวจในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรีเท่านั้น
3. ประชากรคือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรีในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 333,061 คน และกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในเขตจังหวัดลพบุรี 11 อำเภอ 122 ตำบล จำนวน 400 คน
4. เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล ของประชาชนในจังหวัดลพบุรีที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม โดยพิจารณาการเปิดรับสื่อในด้านความถี่ ระยะเวลา ช่วงเวลา

การตระหนักรู้หมายถึงลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้และเข้าใจ รู้สึกสำนึกของประชาชนต่อข่าวสารการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม รวมถึงการปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเมื่อได้รับข่าวสาร

ลักษณะประชากร หมายถึง เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมในจังหวัดลพบุรี

ภาวะวิกฤต หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นภัยพิบัติก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง ซึ่งอาจเกิดโดยธรรมชาติ หรือการตั้งใจกระทำและไม่ตั้งใจให้เกิดความผิดพลาดทั้งของมนุษย์และอุปกรณ์หรือเครื่องมือ การเกิดภาวะวิกฤตไม่จำเป็นว่าต้องเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันทันด่วน อาจเกิดจากการสะสมของสาเหตุในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การสื่อสารเตือนภัยภาวะวิกฤต หมายถึง การเผยแพร่กระจายข่าวสารด้วยการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายหรือจัดตั้งจากภาครัฐอย่างเป็นทางการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในเขตจังหวัดลพบุรีในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 333,061 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2554) (สำนักงานสถิติจังหวัดลพบุรี. 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในเขตจังหวัดลพบุรี 11 อำเภอ 122 ตำบล โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของทาร์ ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) (อรสา ปานขาว. 2548)

แต่ละครัวเรือนจะมีตัวแทนครัวเรือนละหนึ่งคนในการตอบแบบสอบถาม และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากตำบลที่มีจำนวนหมู่บ้านที่ประสบภัยน้ำท่วมมากที่สุด แจกแบบสอบถามตามจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยคำนวณหาช่วงห่างของตัวอย่าง (Sampling Interval) โดยเริ่มจากหลังแรก แล้วเว้นสองหลังโดยคำนวณจากครัวเรือนทั้งหมดจนครบจำนวนที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.97 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 6 ส่วนส่วนที่ 1-5 เป็นคำถาม ปลายปิด เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรของประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในจังหวัดลพบุรี ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้การเปิดรับข่าวสารทั่วไป ได้แก่ ประเภทของสื่อที่แจ้งข่าวสาร ระดับความถี่การเปิดรับข่าวสาร ระยะเวลาการเปิดรับข่าวสาร ช่วงเวลาการเปิดรับข่าวสาร การเปิดรับข่าวสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม ได้แก่ ประเภทของสื่อที่แจ้งข่าวสาร ระดับความถี่การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม ได้แก่ การตระหนักด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์ความรู้สึกด้านพฤติกรรม เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม ได้แก่ ความคิดเห็นการใช้สื่อ และความคิดเห็นต่อประเด็นสารในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยส่วนที่ 6 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการใช้สื่อ การใช้ประเด็นข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนเพื่อการแจ้งข่าวเตือนภัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 จากครัวเรือนที่ได้สุ่มมา ครัวเรือนละ 1 ชุด จนได้ครบจำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย 11 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี การเปิดรับข่าวสารทั่วไป การเปิดรับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเตือนภัยน้ำท่วม การตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม ของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจังหวัดลพบุรี

2. การทดสอบที่เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร ได้แก่ เพศกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ และการตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยน้ำท่วม

ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกันกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ และการตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเตือนภัยน้ำท่วม

ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อกับการตระหนักรู้ในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมจากสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวีมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปิดรับข่าวสารทั่วไปพบว่า สื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวีก็เป็นสื่อที่มีการเปิดรับมากที่สุดเช่นกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อ

สื่อ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
วิทยุ	2.81	1.38	ปานกลาง
โทรทัศน์/เคเบิลทีวี	4.44	0.94	มากที่สุด
หนังสือพิมพ์	3.32	1.47	ปานกลาง
หอกระจายข่าว	2.40	1.22	น้อย
เสียงตามสายบุคคล	2.66	1.14	ปานกลาง
สิ่งพิมพ์	2.12	1.01	น้อย
อินเทอร์เน็ต	2.97	1.40	ปานกลาง
อื่นๆ	3.70	1.15	มาก

2. การตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารเตือนภัย เกี่ยวกับน้ำท่วม

สื่อ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
วิทยุ	2.93	1.29	ปานกลาง
โทรทัศน์/เคเบิลทีวี	4.56	0.89	มากที่สุด
หนังสือพิมพ์	3.53	1.46	มาก
หอกระจายข่าว	2.86	1.38	ปานกลาง
เสียงตามสายบุคคล	3.09	1.21	ปานกลาง
สิ่งพิมพ์	2.41	1.23	น้อย
อินเทอร์เน็ต	2.97	1.41	ปานกลาง
อื่นๆ	3.00	1.45	ปานกลาง

การตระหนักรู้ด้านความรู้ความเข้าใจระดับมากที่สุด ในประเด็น สิ่งที่เราควรกระทำหลังจากได้รับการเตือนภัยน้ำท่วม เช่น ย้ายทรัพย์สินมีค่าขึ้นที่สูง ระวังป้องกันน้ำท่วมเข้าตัวบ้าน

การตระหนักรู้ด้านอารมณ์ความรู้สึกอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเตือนภัย เพื่อป้องกันภัยน้ำท่วม

การตระหนักรู้ด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็น มีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมจากหลายสื่อเพื่อให้เกิดความมั่นใจ

3. ลักษณะประชากรที่ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยที่แตกต่างกันโดยตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ แตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแตกต่างกัน ส่วนตัวแปรอาชีพแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตัวอย่าง ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เพศที่แตกต่างกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัย

สื่อที่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเตือนภัย	เพศ				t	sig
	ชาย		หญิง			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
วิทยุ	2.94	1.25	2.93	1.32	0.09	.93
โทรทัศน์/เคเบิลทีวี	4.51	0.95	4.60	0.84	-0.96	.34
หนังสือพิมพ์	3.81	1.34	3.33	1.51	3.26**	.00
หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	3.26	1.31	2.57	1.36	5.06**	.00
บุคคล	3.31	1.22	2.93	1.19	3.09**	.00
สิ่งพิมพ์	2.59	1.24	2.28	1.21	2.56**	.01
อินเทอร์เน็ต	2.63	1.39	3.21	1.37	-4.16**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ลักษณะประชากรที่ต่างกันทำให้มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยที่ต่างกันโดยตัวแปรการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันจะมีการตระหนักรู้

แตกต่างกัน ส่วนตัวแปรเพศและอายุแตกต่างกันจะมีการตระหนักรู้ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อาชีพที่แตกต่างกับการตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัย

ความตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม	อาชีพ												F	sig
	พนักงานบริษัท		รับจ้าง		รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/นักศึกษา		ไม่ได้ทำงาน			
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.85	0.75	4.44	0.65	3.60	0.75	4.30	0.66	3.82	1.09	3.81	0.68	19.07**	.00
ด้านอารมณ์ความรู้สึก	3.55	0.57	3.24	0.54	3.58	0.45	3.37	0.59	3.79	0.52	3.69	0.58	9.39**	.00
ด้านพฤติกรรม	3.90	0.83	4.17	0.64	3.78	0.57	4.14	0.67	3.90	0.51	3.71	0.46	5.87**	.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตระหนักรู้ในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารเตือนภัยน้ำท่วมจากสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวี มากที่สุด อธิบายได้ว่า ด้วยจุดเด่นของสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวี ซึ่งเป็นสื่อที่แสดงภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียง ทำให้ผู้รับชมมีความเพลิดเพลิน มีอารมณ์ร่วมคล้อยตาม เกิดความเข้าใจเนื้อหาที่น่าเสนอได้ง่าย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง รวมถึงผู้ชมที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ จากการวิจัยสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวีเป็นสื่อที่กลุ่มเป้าหมายมีการเปิดรับมากที่สุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ พงษ์นิ เที่ยจรรยา และคณะ (2534) ที่ว่า ถ้าหากคนถูกจำกัดให้เลือกรับสื่อใดสื่อหนึ่ง โทรทัศน์จะเป็นสื่อที่คนต้องการมากที่สุด และเป็นสื่อที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารทั่วไปสอดคล้องกันดังนี้ สื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวี เป็นสื่อที่มีระยะเวลาการเปิดรับนานที่สุด 2-3 ชั่วโมงต่อวัน อธิบายได้ว่า เพราะสื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวีมีการนำเสนอทั้งภาพและเสียง มีการนำเสนอหลากหลายรูปแบบ ทำให้มีความน่าสนใจดึงดูดให้เปิดรับมากกว่าสื่ออื่นๆ ใช้เวลาในการรับชมได้นานโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

2. การตระหนักรู้ด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุดในประเด็น สิ่งที่ควรกระทำหลังจากได้รับการเตือนภัยน้ำท่วม ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ดังนั้นเมื่อได้รับข่าวสาร

เตือนภัยน้ำท่วมจึงทำให้เกิดความสนใจนำไปสู่ความคิดพิจารณาข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับนาริกานต์ พรหมนก (2544) กล่าวว่า การตระหนักรู้ หมายถึง สภาวะการณที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกในบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์นั้นๆ นั่นคือเมื่อประชาชนมีการตระหนักรู้ในสำคัญของสิ่งที่ต้องกระทำหลังการเตือนภัยน้ำท่วม ก็จะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำ

ส่วนการตระหนักรู้ด้านอารมณ์ความรู้สึกในระดับมากที่สุดในประเด็นที่ว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการแจ้งข่าวเตือนภัยเพื่อป้องกันภัยน้ำท่วมซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกความคิดเห็น ดังที่ วีระศักดิ์ จรินทรรัตนนกร (2544) ได้กล่าวว่า การตระหนักรู้หมายถึง ความสามารถนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจ ประชาชนควรจะทำตามข่าวเตือนภัยไม่เมื่อได้รับข่าวสาร ซึ่งถ้ารู้สึกถึงความสำคัญของเหตุการณ์นั้น จึงจะมีการแสดงความร่วมมือในการกระจายข่าว

ส่วนการตระหนักรู้ด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดในประเด็นมีการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำท่วมจากหลาย สื่อเพื่อให้เกิดความมั่นใจอธิบายได้ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินและการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ จึงมีการปฏิบัติตามเมื่อได้รับการแจ้งข่าวเตือนภัย สอดคล้องกับนาริกานต์ พรหมนก (2544) ได้ให้ความหมายว่า ความตระหนักรู้เป็นเรื่องของการมองเห็นความสำคัญในปัญหา หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น รวมถึงพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นเมื่อประชาชนตระหนักรู้ถึง

ความสำคัญของข่าวสารเตือนภัยก็จะปฏิบัติตามคำแนะนำหลังมีการแจ้งข่าวเตือนภัย

3. ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อและการตระหนักรู้เกี่ยวกับการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยที่แตกต่างกันตามที่ Schramm (1971) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่มีบทบาทในการเปิดรับข่าวสารของบุคคลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ภูมิหลัง การประเมินประโยชน์ของข่าวสาร สภาพแวดล้อม อารมณ์ทัศนคติ ความสนใจ บุคลิกภาพ และความสามารถในการรับสาร เช่นเดียวกับที่ปรเม สตะเวทิน (2546) ได้กล่าวว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งลักษณะครอบครัว การทำงาน ถิ่นที่อยู่เป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารซึ่งจะนำไปสู่การตระหนักรู้ที่ต่างกันเช่นกัน

4. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตระหนักรู้ ตามที่ ปรเม สตะเวทิน (2546) กล่าวว่า สื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารโดยเฉพาะการสื่อสารเพื่อแจ้งข่าวเตือนภัย โดยกำหนดบทบาทให้สื่อทำหน้าที่ ให้ข่าวสาร ชักจูงใจ และให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Breckler (1986) กล่าวว่า บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้ ประสบการณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับและความตระหนักรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยพบว่าต้องมีการวางแผนการใช้สื่อต่างๆ ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชนเป้าหมาย สื่อโทรทัศน์/เคเบิลทีวีเป็นสื่อที่ประชาชนมีการเปิดรับมากที่สุดส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ สามารถสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนมากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนมีการเปิดรับประเด็นสารในระดับมาก ดังนั้นจึงต้องมีการใช้ความถี่ในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยให้มากขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหาของข่าวสาร รวมไปถึงวิธีนำเสนอข่าวสารให้น่าสนใจติดตาม และที่สำคัญคือการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประเด็นสารที่สื่อสารแจ้งข่าวไป เพื่อเพิ่มการเปิดรับในประเด็นสารมากที่สุด

3. ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตระหนักรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์และความรู้สึก และด้านพฤติกรรมในระดับมาก ดังนั้นจึงต้องตอกย้ำและชี้ให้เห็นความ

สูญเสียและอันตรายที่จะเกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักรู้มากที่สุด

4. เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เพศชายจะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ มากกว่าเพศหญิง และกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารแจ้งข่าวเตือนภัยจากสื่อต่างๆ มากกว่ากลุ่มประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไปมีการศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป ดังนั้นจึงต้องเพิ่มให้มีการเปิดรับข่าวสารในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มประชาชนที่มีอายุมากกว่า 36 ปีขึ้นไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกระบวนกรสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม และศึกษาการวางแผนการสื่อสารการแจ้งข่าวการเตือนภัยน้ำท่วม

2. ควรศึกษาการออกแบบประเด็นสารในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วม และศึกษาความน่าเชื่อถือของประเด็นสารที่ใช้ในการสื่อสาร

3. ควรศึกษาสื่อในรูปแบบใหม่หรือสื่อสังคมออนไลน์ ในความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้ในการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรศึกษาเรื่องการสื่อสารแจ้งข่าวเตือนภัยน้ำท่วมในเชิงคุณภาพ โดยการใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus group)

เอกสารอ้างอิง

นารีگانต์ พรหมนง. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักรู้ของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรเม สตะเวทิน. (2546). หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

พัชนี เขยจรยา และคณะ. (2534). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีระศักดิ์ จรินทร์รัตนาก. (2544). การเปิดรับข่าวสาร ความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

**หอยหลอดของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

สำนักงานสถิติจังหวัดลพบุรี. (2554). **ประชาชนที่ประสบภัย
น้ำท่วมในเขตจังหวัดลพบุรีในปี พ.ศ.2553.** ลพบุรี :
สำนักงานสถิติจังหวัดลพบุรี.

อรสา ปานขาว. (2548). **หน่วยที่ 5 การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัย
และสถิติประยุกต์ทางนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1.**
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Breckler, S.W. (1986). **Attitude Structure and Function.**
Hillsdale. New Jersey : L. Erlbaum Association.

Schramn, W. (1971). **Men, Messages and Media.**
A look at Mass Communication. New York :
Harper and Row Publisher.